

TARINOITA KUOSIEN TAKAA

Tarinallisten tunnelmakuvien toteutus kuosisuunnittelun tausta-
aineistoksi

Koulutusala Kulttuuriala			
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma			
Työn tekijä Sini Rokka			
Työn nimi Tarinoita kuosien takaa – Tarinallisten tunnelmakuvien toteutus kuosisuunnittelun tausta-aineistoksi			
Päiväys	4.11.2016	Sivumäärä/Liitteet	35/37
Ohjaaja Ulla Rytönen			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani Piirre Collective Osk			
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön aiheena oli tarinallisten tunnelmakuvien toteuttaminen kuosisuunnittelun tausta-aineistoksi. Työ toteutettiin tilaustyönä Piirre Collective Osk:lle, osana Heimtextil 17 – messumalliston suunnitteluprosessia. Frankfurtin kansainvälisille tekstiilialan messuille lähtevän kuosimalliston kattoteemana on Suomi uusin silmin ja mallisto tulee sisältämään noin 200 erilaista esittävää tai abstraktia kuosia, jaettuina löyhästi kymmeneen erilaiseen alateemaan. Työssä käsiteltiin kolmeen valittuun alateemaan, Bedtime Stories, Urban System ja Lumberjack, tehtyjen tunnelmakuvien suunnittelu- ja valmistusprosessia. Opinnäytetyön osana toteutettuja tunnelmakuvia tullaan käyttämään paitsi kuosisuunnittelun inspiraationa, myös messumalliston markkinoinnissa.</p> <p>Työn tutkimuksellisena näkökulmana oli tarinallisuus ja sen merkitys kuosisuunnittelun lähtökohtana, sekä se, kuinka suunnittelijan oma vahva tarinankerronnallinen taipumus valjastuu asiakaslähtöiseen työskentelyyn. Aineiston keruu tapahtui haastatteleamalla Piirre Collectiven suunnittelijoita, tutkimalla alan julkaisuja, sekä dokumentoimalla omaa työskentelyä päiväkirjamaisesti. Työn raporttiosassa aihetta avattiin refleктоimalla hankittua tietoa työskentelyprosessiin ja lopullisiin tuotoksiin.</p>			
Avainsanat Tarinallisuus, Tunnelmakuva, Kuosisuunnittelu, Prosessin kuvaus			

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author Sini Rokka			
Title of Thesis Stories Behind Patterns - Implementation of narrative mood images as background material in pattern designing			
Date	4.11.2016	Pages/Appendices	35/37
Supervisor Ulla Rytkönen			
Client Organisation /Partner Piirre Collective Osk			
<p>Abstract</p> <p>The subject of this thesis was to make narrative mood images that can be used as background material in pattern designing. The thesis was made for Piirre Collective Osk as part of Heimtextil 17 Fair collection designing process. The designed collection will be published in Frankfurt's international textile fair and its roof theme will be "Finland through new eyes". The collection includes about 200 different representational or abstract patterns that are loosely divided into ten different sub-themes. The thesis dealt with designing and making mood images from three chosen sub-themes, Bedtime Stories, Urban System and Lumberjack. The mood images created as part of the thesis will be used for pattern designing and the marketing of the fair collection.</p> <p>The research perspective of this thesis was the narrative basis of the pattern designing and how the designer's own narrative tendency links to working when using a customer-oriented approach. The material for this thesis was collected from relevant literature concerning textile designing, by interviewing designers of Piirre Collective and by documenting my own work process. In the report section the subject of this thesis was covered by reflecting the gathered information on the working process and the final results.</p>			
<p>Keywords Narrativity, Mood pictures, Pattern design, Description of the process</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	TYÖN LÄHTÖKOHDAT	5
2.1	Tausta.....	6
2.2	Viitekehys.....	9
2.3	Tavoitteet.....	10
2.4	Käsitesanasto	10
3	TARINALLISUUS KUOSISUUNNITTELUSSA.....	11
3.1	Tarinoita kuosien takaa	11
3.2	Tarinoita asiakkaille.....	12
4	SANOISTA KUVIKSI	14
4.1	Paluu alkuun.....	14
4.2	Bedtime Stories	16
4.2.1	Satumaailma.....	17
4.2.2	Kuosillisia piirteitä	18
4.2.3	Teemasta kuvaksi	21
4.3	Urban system	21
4.3.1	Keittiössä.....	22
4.3.2	Kaupunkiasumista	23
4.3.3	Tunnelman kuvittaja.....	27
4.4	Lumberjack	27
4.4.1	Hirvimies	27
4.4.2	Miljööön rakennuspalikat	28
4.4.3	Kuvaan Kirjoitettu	30
4.5	Palaute.....	32
5	PÄÄTÄNTÄ.....	32
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	34
	LIITE 1: LISTAUS MALLISTON TEEMOISTA.....	36
	LIITE 2: HAASTATTELUKYSYMYKSET	37

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on tarinallisten tunnelmakuvien suunnittelu Piirre Collective Osuuskunnalle, kuosisuunnittelun tausta-aineistoksi. Tässä yhteydessä tarinallisuus tarkoittaa sitä, että kuvakokonaisuuksissa esiintyvät visuaaliset elementit voidaan tulkita ikään kuin osaksi tarinaa. Tarinallisessa tunnelmakuvassa on erillisiä hahmoja ja esittäviä elementtejä, jotka yhteen sommiteltuina muodostavat merkityksellisen kokonaisuuden. Työ on toteutettu tilaustyönä Piirre Collective Osk:lle, osana Heimtextil 17 – messumalliston suunnitteluprosessia. Frankfurtin kansainvälisille tekstiilialan messuille lähtevän kuosimalliston kattoteemana on Suomi uusin silmin ja mallisto tulee sisältämään noin 200 erilaista esittävää tai abstraktia kuosia, jaettuina löyhästi kymmeneen erilaiseen alateemaan (liite 1). Työssäni käsittelen kolmeen valitsemaani alateemaan tekemieni tunnelmakuvien suunnittelu- ja valmistusprosessia. Opinnäytetyön osana toteutettuja tunnelmakuvia tullaan käyttämään paitsi kuosisuunnittelun inspiraationa, myös messumalliston markkinoinnissa.

Työllä on myös melko henkilökohtainen lähtökohta osana oman suunnittelija-identiteettini tutkiskeluprosessia. Prosessin käynnistävänä voimana on toiminut loputon tarve itseni ilmaisemiseen niin kirjallisesti kuin visuaalisestikin. Ennen muotoiluopintoja kävin kuvataidelinjan Savonlinnan Taidelukiossa, jossa suuntautumisvaihtoehtonani oli graafinen suunnittelu ja tilasuunnittelu. Löysin piirtämisen itselleni ominaisimpana ilmaisumuotona juuri lukioaikana, suuntautumislinjani opettajan kannustamana. Olen kirjoittanut myös paljon erilaisia tekstejä ja tarinoita pöytälaatikkoon, ja kirjallinen ilmaisu on ollut vahvasti osallisena kaikessa muussa luovassa toiminnassani. Vaikka haaveet taiteen parissa työskentelystä ovat aina olleet melko selkeinä mielessä, muotoiluopintojen pariin ajauduin kuitenkin hieman sattuman kautta. Tämä opinnäytetyö piirtää tavallaan näkyviin eräänlaisen kehityskaaren itseään etsivän, haparoivan tarinankertojan ja ammattimaisen suunnittelija-identiteetin heräämisen välille.

Työn tutkimuksellisenä näkökulmana on tarinallisuus ja sen merkitys kuosisuunnittelun lähtökohtana, sekä se, kuinka suunnittelijan oma vahva tarinankerronnallinen taipumus valjastuu asiakaslähtöiseen työskentelyyn. Aineiston keruu tapahtuu haastatteleamalla Piirre Collectiven suunnittelijoita sekä tutkimalla alan julkaisuja. Dokumentoin myös omaa työskentelyäni päiväkirjamaisesti. Opinnäytetyö jakautuu aihetta taustoittavaan osaan (luvut 2 ja 3) sekä toteutusosaan (luvut 4 ja 5). Aihetta taustoittavassa osassa käyn läpi työn lähtökohtia ja käsittelen aihetta teoreettisemmasta näkökulmasta. Toteutusosassa kuvaan omaa luovaa prosessiani reflektoiden sitä asiakaslähtöiseen suunnitteluun ja työn lopullisiin tuloksiin, käsittelen jokaista teemaa erillisissä alaluvuissaan.

2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT

Tämän opinnäytetyön taustalla vaikuttavat useat eri tekijät omassa henkilökohtaisessa historiassani, niin aiempi koulutukseni, kuin yksityiselämän kokemukset ja persoona, sekä muotoiluopintojen aika-

na tekemäni työt. Näiden tekijöiden keskiössä on kaiken aikaa kulkenut tietynlainen oman itsen ja oman polun etsimisen teema, joka on kautta linjan kietoutunut tavalla tai toisella suureen tarinankerronnalliseen intohimoon. Näiden asioiden yhdistyminen työharjoittelun kautta syntyneeseen yhteistyökontaktiin Piirre Collectiven kanssa, muodostui lähtökohdaksi opinnäytetyöni lopulliselle aiheelle.

2.1 Tausta

Koko taidelukio-opintojeni ajan mielessäni vahvistui ajatus siitä, että jonain päivänä haluaisin työskennellä ammattimaisesti kuvataiteen ja graafisen suunnittelun parissa. Erityisesti mieleeni on painunut kuvittamisen kurssi, jonka kurssityönä kirjoitin lapsille suunnatun tarinan, jonka kuvitin mustavalkoisin tussipiirroksin (kuva 1) ja lopulta sidoin käsin pieneksi kirjaksi. Tekstin kuvittamisen maailma aukesi. Havaitsin jo tuolloin että tekemäni työt joiden taustalla oli voimakas tarina, herättivät katsojassaan enemmän mielenkiintoa kuin kuvat, joiden sisältö rajoittui vain visuaaliseen näyttävyyteen. Tätä havaintoa olen hyödyntänyt useissa töissäni aina joulukorttikuvituksista vaatemalliston suunnitteluun, vaikka kirjoittaminen itsessään onkin viime vuosina jäänyt vähemmälle.

KUVA 1. Lukioaikaisia kuvituskuvia. Sini Rokka 2009.

Vaatetusmuotoiluopintojen toisena vuonna suunnittelin Finnish Stories – teemalla ensimmäisen oman malliston. Tämä laaja, lähes koko opintovuoden mittainen projekti oli ensimmäinen, jossa hyödynsin tietoisesti vahvaa tarinapohjaa suunnittelun lähtökohtana. Malliston inspiraationa oli suomalaisten runoilijoiden, Eino Leinon ja L. Onervan pitkä, kielletty ja hyvin onneton rakkaustarina. Malliston ehdottomana helmenä oli musta puuvillasilkkinen iltapuku (kuva 2, sivu 7), joka kuvasti Leinon ja Onervan häitä, joita ei koskaan tanssittu. Erityisesti iltapuku keräsi esittelynsä jälkeen paljon positiivista palautetta, ja hämmästykseni yllättävän moni oli myös tavoittanut vaatteesta tarinan tunnelman. Kyseisen malliston oheismateriaaleja (esityskuvia, look bookia, esitteitä jne.) tehdessäni huomasin kiinnostukseni graafista suunnittelua kohtaan heräävän uudelleen. Muotoiluopintojeni käännteentekevin ahaa-elämys tapahtui kuitenkin vasta vuotta myöhemmin urasuunnittelu-

kurssilla, jonka olin valinnut opintosuunnitelmaani puolivahingossa. Aloin yhä tietoisemmin kääntää opintopolkuani enemmän graafisen suunnittelun suuntaan.

KUVA 2. Puuvillasilkkinen iltapuku malliston Look bookissa. Valokuvat Joanna Heikkinen. Taitto Sini Rokka 2014.

Työharjoittelusta opinnäytetyöhön

Suoritin molemmat muotoiluopintoihini liittyvät työharjoittelujaksot pääasiallisesti graafisen suunnittelun tehtävien merkeissä. Toiseen työharjoittelupaikkaani kuopiolaiselle kuosisuunnitteluyritys Piirre Collectivelle päädyin yrityksen itsensä tekemän harjoittelijahaun kautta. Harjoittelun aikana toteutin useita esityskuvia kollektiivin suunnittelemien kuosien markkinointiin sosiaalisessa mediassa (kuvat 3 ja 4, sivu 8), sekä suoritin visuaalista ideointia kuosien käyttömahdollisuuksista erilaisissa teollisissa tuotteissa ja pakkauksissa (kuvat 5 ja 6, sivu 8). Harjoittelun aikana tuotin laaja-alaisesti erilaista kuvamateriaalia, jota tehdessäni oma tyylini yhdistellä käsin ja koneella piirtämistä kehittyi roimasti ja pääsin toteuttamaan uudelleen herännyttä innostustani kuvittamista kohtaan. Työharjoittelu Piirre Collectivella oli kaikkiaan hyvin hedelmällistä puolin ja toisin, ja harjoittelun aikana tuli useampaankin otteeseen puheeksi yhteistyön jatkaminen opinnäytetyöni merkeissä, heti kun sopiva projekti sattuisi kohdalle.

KUVAT 3 ja 4. Työharjoittelussa Piirre Collectivella tehtyjä esityskuvia. Sini Rokka 2016.

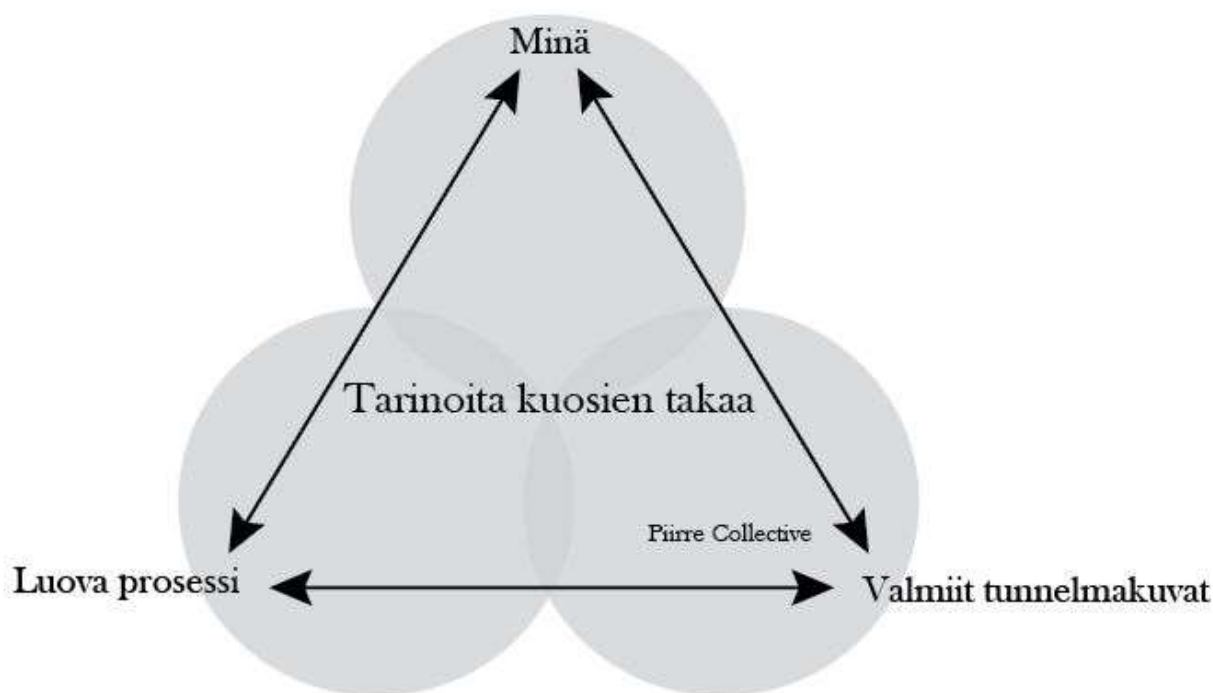

KUVAT 5 ja 6. Visuaalista ideointia kuosien käyttämöhdollisuuksia tuotteissa ja pakkauksissa. Sini Rokka 2016

2.2 Viitekehys

Opinnäytetyöni keskiössä on oma luova prosessini ja henkilökohtainen sekä ammatillinen suhteeni siihen, sekä prosessin konkreettisiin tuotoksiin. Tarkastelun apuvälineenä käytän Pirkko Anttilan (2006) subjektiivisesti orientoituneen taiteellisen prosessin tutkimuksen kaaviota, jossa on kolme keskenään vuorovaikutussuhteessa olevaa tekijää; subjekti, objekti ja prosessi, eli tekijä, artefakti ja luova teko. Vaikka käsittelen työtäni hyvin minäkeskeisestä näkökulmasta, myös toimeksiantaja, Piirre Collective, on kokonaisuuden kannalta olennaisessa roolissa. Viitekehyskaaviossa sijoitin toimeksiantajan kuvion sisälle varsinaisen artefaktin yhteyteen, koska työn näkökulmasta toimeksiantaja on merkittävimmässä suhteessa lopullisen taiteellisen tuotoksen kanssa, vaikka heijastuukin voimakkaasti kaavion kaikille osa-alueille. Kolmikulmaisen kaavion muissa nurkissa on oma suunnittelija-minäni tekijänä ja tekona luova prosessini. Työn raporttiosassa käsittelen aihetta refleктоimalla näitä elementtejä keskenään, pyrkimyksenäni muodostaa mahdollisimman kattava prosessin kuvaus.

Kuvio 1. Opinnäytetyön viitekehys, subjektiivisesti orientoituneen taiteellisen prosessin tutkimuksen kaavio (Anttila 2006). Tekijöiden keskinäistä refleктоitumista korostettu värillisillä alueilla.

2.3 Tavoitteet

Opinnäytetyön ensisijaisena tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa tarinallisista lähtökohdista visuaalista tausta-aineistoa kuosisuunnittelun tueksi. Tavoitteenani oli toteuttaa yhteensä kolme tarinallista, esittävää kuvakokonaisuutta eli tunnelmakuva. Tunnelmakuvien tarkoituksena on toimia sekä inspiraationlähteenä Piirre Collectivelle kuosimalliston suunnittelussa että malliston markkinoinnissa.

Henkilökohtaisena tavoitteenani oli oppia tietoisesti hyödyntämään ja kehittämään omaa tarinankerronnallista taipumustani osana luovaa prosessia, sekä vahvistaa heräämisvaiheessa olevaa suunnittelija-identiteettiäni. Pyrkimyksenäni oli tutustua omaan henkilökohtaiseen luovaan prosessiini dokumentoimalla ajatustyötäni päiväkirjamaisesti ja refleктоimalla sitä suhteessa asiakaslähtöiseen työhön, sekä työn konkreettisiin lopputuloksiin. Tavoitteenani oli näin selkiyttää ja mallintaa itselleni omaa suunnitteluprosessiani jotta voisin hyödyntää työn tuloksia myös jatkossa.

2.4 Käsitesanasto

Kuosielementti

Tässä työssä kuosielementillä tarkoitetaan kuosissa esiintyvää kuviota, hahmoa tai pintaa. Valmis kuosiaihe rakentuu yhdestä tai useammasta elementistä ja niiden eri variaatioista.

Tarinallisuus

Tässä työssä tarinallisuudella tarkoitetaan suunnittelutyön draamallista lähtökohtaa, tarinaa esittävän tuotoksen taustalla ja sen ilmenemistä valmiissa lopputuloksessa.

Reflektointi

Mietiskelyä, harkintaa, pohtimista, tiedon ja taidon vaikutussuhteiden keskinäistä heijastelua. Tässä työssä pohditaan opinnäytetyöprosessin eri vaiheita refleктоimalla keskenään työn tekijää, tekemisen kohdetta, työn tilaajaa sekä lopputulosta, ja vertailemalla näiden osa-alueiden vaikutusta toisiinsa.

Tunnelmakuva

Määrätunnelman kuvaus taiteissa. Tässä työssä tunnelmakuvalla tarkoitetaan tietyn tunnelman esittämistä visuaalisesti, eri tekniikoin tuotetun esittävän kuvamateriaalin avulla.

3 TARINALLISUUS KUOSISUUNNITTELUSSA

Tarinat ja niiden kertominen eri tavoin on ollut kautta ihmiskunnan historian paitsi tapa viihdyttää, myös keino muistaa ja välittää eteenpäin tietoa, sekä perinteitä (Torkki 2014, 117). Luomme jatkuvasti tarinoita arkipäiväisessä elämässämme synnyttämällä muistoja, antamalla asioille merkityksiä ja luomalla niihin tunnesiteitä. Usein juuri muistojen ja mielikuvien herättämät tunteet vaikuttavat siihen, millaisiin asioihin ihastumme ja kiinnymme, niin myös kuvataiteen ja kuosien maailmassa. Esimerkiksi useat Marimekolle työskennelleet suunnittelijat uskovat yrityksen ja sen tuotteiden kasvaneen niin suuriksi juuri siksi, että yleisön on niin helppo samastua kuosien maailmaan. Jokainen pysyy muodostamaan niihin omanlaisensa tunteen tai mielikuvan ja muodostamaan näin oman merkityksellisen tarinansa (Härkäpää, Sykkö, Arjavirta ja Kemell-Kutvonen 2012). Kuosien taustalta löytyy usein myös jonkinlainen suunnittelijaa inspiroinut tarina, joka esittäytyy katsojalleen joko kuosin aiheissa, väreissä, elementeissä tai vaikkapa nimessä. Ja vaikka suunnittelijan inspiraationlähde ei olisikaan katsojalle tuttu, sen läsnäolon aistiminen lisää katsojan omaan tarinaan kerroksellisuutta ja syvyyttä. Kuosisuunnittelija Kristina Isolan sanoin: ”Oma kuvio on tavallaan aina oma, mutta se muuttuu, kun siitä tulee osa jonkun toisen arkea ja elämää (Härkäpää ym. 2012, 88).”

3.1 Tarinoita kuosien takaa

Opinnäyteyöni taustatutkimuksessa vertasin pitkän linjan kuosisuunnitteluyrityksen, Marimekon, sekä vasta uransa alkutaipaleella olevan toimeksiantajani Piirre Collectiven suunnittelijoiden kertomuksia siitä, kuinka tarinallisuus näkyy heidän kuoseissaan sekä suunnittelussa. Tutkimuksen tietoperustana käytin Marimekon vaiheista kertovaa laajaa kokoomateosta, ”Kuvioissa Marimekko” (Härkäpää ym. 2012), sekä Piirre Collectiven suunnittelijoiden ja perustajajäsenten Mirva Jäntin (Muotoilija amk) ja Venla Malkin (Muotoilija amk) parihaastattelua (liite 2). Haastattelu on dokumentoitu äänittämällä (Piirre Collectiven työhuone, Kuopio, 20.9.2016).

Tarinat kuosien taustalle syntyvät usein suunnittelijan inspiraation pohjalta. Kuosiin voi sisältyä jonkinlainen sanoma tai viesti, tai tarina voi syntyä vasta kun kuosi on suunniteltu valmiiksi. Suunnittelija tarvitsee jonkinlaisen virikkeen, käynnistävän voiman suunnittelutyölleen ja se voi tulla hyvin pienistä ja arkipäiväisistä asioista. Esimerkiksi Marimekon suunnittelija Maija Louekari kertoo saaneensa inspiraation Lappuliisa-kuosiin (kuva 7, sivu 12) patalapuista, joita oli katsellut kirpputorilla (Härkäpää ym. 2012, 135). Tarinat voivat alkaa elää aivan omaa elämäänsä suunnittelutyön edetessä ja purkautua useamman kuosin kattavaksi kokonaisuudeksi, kuten Louekarin Karkuteillä- ja Ruutukaava- kuosit (kuvat 8 ja 9, sivu 12). Kokonaisuus kertoo tarinan eläimistä jotka karkaavat kaupunkiin ostoksille. (Härkäpää ym. 2012, 126.)

KUVA 7. Marimekon Lappuliisa –kuosi. Maija Louekari 2010.

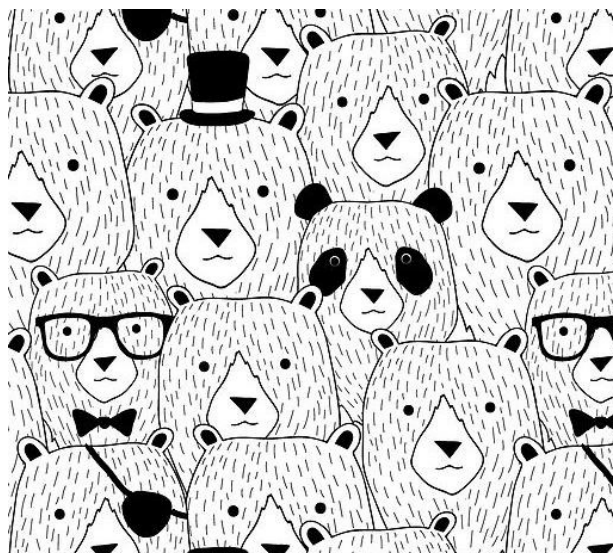
KUVA 8. Marimekon Karkuteillä –kuosi. Maija Louekari 2008.

KUVA 9. Marimekon Ruutukaava –kuosi. Maija Louekari 2008.

Kun kuosimallistoa suunnitellaan kollektiivisesti, mallistolle pyritään luomaan yksi yhteinen tarina, jonkinlainen kattoteema, joka tukee kaikkia malliston kuoseja. Lisäksi jokaisella kuosilla on oma suunnittelijansa luoma taustatarina. Piirre Collectiven suunnittelijat kertovat, että aiemmin jokaisella suunnittelijalla oli selkeästi omat tarinalliset kuosinsa, mutta Heimtextil 17 –messumallistossa he ovat vieneet suunnitteluaan selkeämmin kollektiivisempaan suuntaan yhteisesti sovittujen teemojen myötä. Esimerkiksi kollektiivisesti suunnitellusta kuosista Malkki poimii Find the Panda –kuosin (kuvat 10 ja 11, sivu 13). Kuosi syntyi Malkin hauskojen karhuluonnosten pohjalta, jotka toivat muiden Piirteen suunnittelijoiden mieleen tuolloin pinnalla olleen netttimeemin. Luonnoksia lähdettiin jatkotyöstämään tietoisesti siihen suuntaan ja valmis kuosi syntyi useamman suunnittelijan yhteistyönä. Hauska, jo nimessä ilmi käyvä tarina on ollut asiakkaiden mieleen. (Haastattelu, Jäntti ja Malkki 2016.)

3.2 Tarinoita asiakkaille

Nimi avaa usein parhaiten kuosien maailmaa katsojalleen. Tarinalliset nimet herättävät asiakkaiden mielenkiinnon ja saavat aikaan keskustelua. "Hauska tai kuvaava nimi voi olla hyvinkin suuressa roolissa asiakkaan valitessa kuosia, ja messuilla käydessämme erityisesti ulkomaalaiset asiakkaat ovat kiinnostuneet kuosiemme nimistä, ne kun yleensä ovat suomenkielisiä", Jäntti kertoo, "se kannattaa ottaa huomioon jo kuosien nimeämisyvaiheessa, sillä käännökset saattavat olla välillä hassujakin." Piirre Collectiven asiakkaat ovat toisinaan myös halunneet ostaa suunnittelijoiden taustatarinoita kuoseilleen uskoen niiden tuovan lisäarvoa markkinointiin. Kollektiivi onkin ottanut tämän paremmin huomioon Heimtextil 17 –messumallistoa suunnitellessa, ja pyrkinyt viemään niin suunnittelua kuin markkinointiakin aiempaa selkeämmin tarinalliseen suuntaan. (Haastattelu, Jäntti ja Malkki, 2016.)

KUVA 10. Find the Panda –kuosi. Piirre Collective 2015.

KUVA 11. Työharjoittelussa tekemäni esityskuva Find the Panda –kuosista. Sini Rokka 2016.

4 SANOISTA KUVIKSI

Koko opinnäytetyöprosessin taustalla on kaiken aikaa kummitellut melko tiukka aikataulu, jonka tiesin jo aivan alusta lähtien asettavan työskentelylle tietynlaisia haasteita. Visuaalisten töiden aikataulu määräytyi Piirre Collectiven projektin mukaan. Yllätyin kuitenkin siitä, kuinka paljon jatkuva ajankäytön suunnittelu vei tilaa tietoisesta ajattelustani ja mahdollisti toistuvaa kompurointia samoihin maneereihin. Ensimmäiseksi kompastuskiveksi muodostuikin heti kättelyssä tehtäviin orientoitumisen turha kiirehtiminen. Työskentelyyn tarkoitettu ensimmäinen viikko vierähti kuin huomaamatta työsuunnitelman tekoon ja semiinaariin valmistautumiseen, joten heti toisella viikolla aloin enemmän tai vähemmän tietoisesti prässäämään alitajuntaani yrittäen näin kiirehtiä luovan prosessin käynnistymistä.

Olin saanut heti suunnittelupalaverin (Mirva Jäntti & Merita Pesonen 2016-08-18. Kuopio. Piirre Collectiven työhuone.) jälkeen sähköpostitse Piirre Collectiven yhteyshenkilöltäni Mirva Jäntiltä listauksen messumalliston teemasta ja kymmenestä alateemasta, joiden yhteyteen suunnittelijat olivat koonneet omia ajatuksiaan kustakin aihepiiristä (Jäntti 2016-08-24). Tuo teemoja avaava lista toimi pohjana koko työlleni, jonka toteutukseen sain muuten täysin vapaat kädet. Tutustuin saamiini kuvauksiin tarkoitukseni valita kolme työstettävää teemaa, oikeastaan edes tietämättä kuinka lähtisin niitä lähestymään. Alkuperäisen työsuunnitelman mukaan tarkoitukseni oli toteuttaa materiaalia viiteen alateemaan, mutta ohjaajani suosituksesta karsin määrän kolmeen, joka hetken pohdinnan jälkeen tuntui työn laadun kannalta järkevimmältä ratkaisulta. Tässä vaiheessa myös ymmärsin ensimmäisen kerran pudottaa työhanskat käsistäni ja nollata ajatusiani. Teemojen valinta pelkästään niminä listasta tuntui lähtökohtaisesti teennäiseltä, joten päätin antaa inspiraatiolle aikaa tehdä tehtävänsä.

4.1 Paluu alkuun

Koska työni kantavana teemana on tarinallisuus, päätin lähteä herättelemään ajatusiani tarinoiden kautta ja hakemaan mahdollisimman monipuolisesti ärsykeitä alitajunnalleni. Sanat ovat olleet minulle aina todella tärkeitä ilmaisun kannalta, paitsi kirjoittaessa myös kuvataiteessa. Minulle ovat aina olleet ensin sanat ja vasta sitten niiden ympärille rakentuva tunnelma, eli kuva. Aistin voimakkaat tunteet sekä äänet väreinä ja sävyinä, joten lukeminen ja musiikin kuuntelu olivat luontevia tapoja herätellä luovuutta. Ensimmäinen idea ja inspiraatio syntyivätkin juuri musiikin kautta.

Lähdin työstämään visuaalista materiaalia metaforalliseen ajatukseen siitä, kuinka joku hengittää kaipauksen pitsiä kylmään ikkunaan. Lause yhdistyi mielessäni erääseen lukiossa kirjoittamaani novelliin, jonka kirjoitin tuolloin itselleni hyvin kipeään aiheeseen liittyen. Lähdin luonnostelemaan käsin piirtämällä lukuisia ihmishahmoja, saamatta niitä näyttämään oikealta (kuva 12, sivu 15). Lisäksi tein muutamia vesivärikokeiluja yrittäessäni saada toistettua pitsin kuvioita kankaasta paperille, onnistumatta siinäkään itseäni tyydyttävällä tavalla (kuva 13, sivu 15). Puskin aihetta suuntaan ja toiseen, edistymättä yrityksissäni lainkaan. Jälleen oli pysähtymisen paikka, havaitsin ettei minulla ollut

oikeastaan mitään konkreettista käsitystä siitä, mitä olin tekemässä. Kävin tapaamassa Piirteen suunnittelijoita (Jäntti, Malkki 2016-09-20. PiirreCollectiven työhuone.), joiden kanssa keskustelimme hieman tarkemmin siitä, mitä he toivovat minulta ja työpanokseltani. Kävimme myös läpi, minkä tyylistä elementtimaailmaa he hakevat ja mitä tarinallisuus ylipäättään heidän suunnittelussaan merkitsee. Tämä keskustelu palautti minut takaisin alkupisteeseen, eli orientoitumaan tehtävään uudelleen ajatuksen kanssa. Huomasin, että työstämäni teema oli liian henkilökohtainen ja asiakaslähtöisyys oli näin unohtunut työstäni kokonaan. Päätin siirtää kaiken siihen saakka tekemäni syrjään ja aloittaa kokonaan puhtaalta pöydältä.

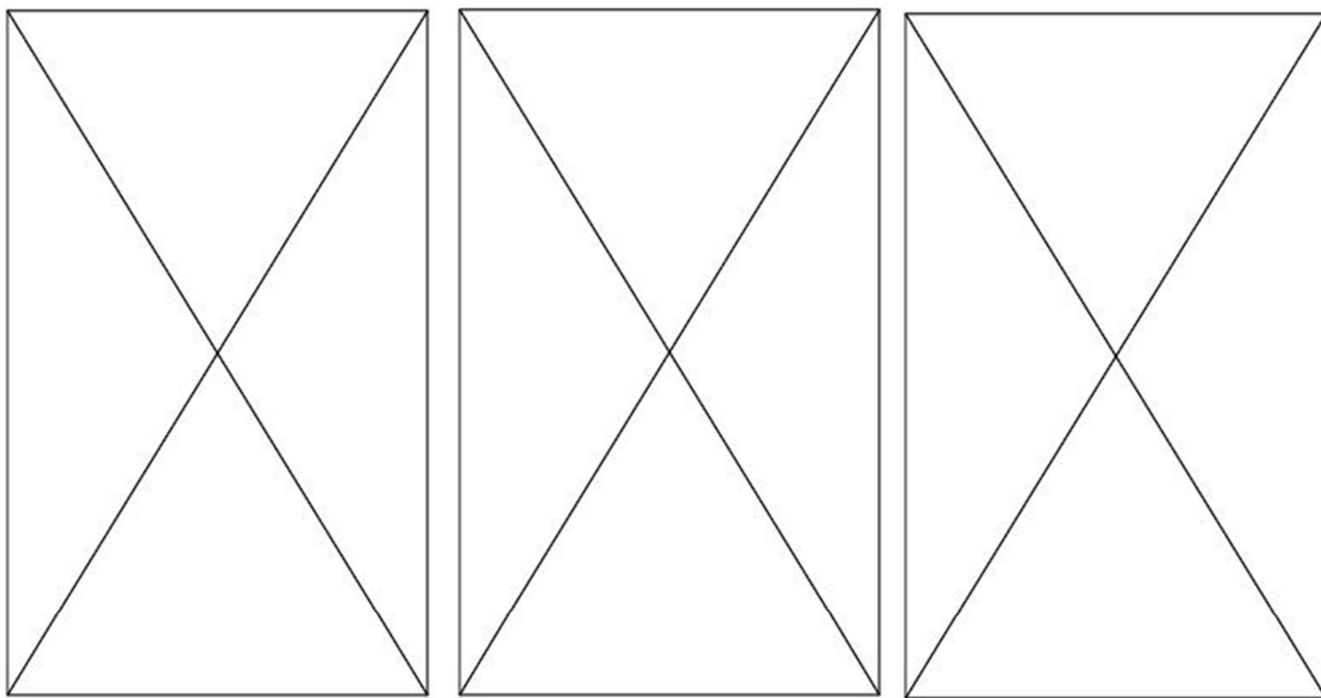
KUVA 12. Luonnoksia ihmishahmoista. Sini Rokka 2016.

KUVA 13. Vesivärikokeilua pitsikankaalla. Sini Rokka 2016.

4.2 Bedtime Stories

Tarttuessani uudelleen työhön, aloitin lähestymisen aivan perusasioista, eli siitä kuinka käsin piirtäminen on aina ollut minun juttuni. En ajatellut teemoja tai tarinoita, otin ainoastaan esiin piirustusvälineet ja rupesin tekemään nopeita, yksinkertaisia viivaluonnoksia. Piirtelin pääasiassa luontoaiheisia elementtejä, suunnittelematta lainkaan niiden jatkokäyttöä (kuvat 14 - 16). Tällä tavoin sain palautettua rentouden omaan työskentelyyni ja samalla ajatukset saivat aikaa virrata omia uomiaan. Annoin myös itselleni luvan irroittautua aina välillä kokonaan pois opinnäytetyön parista, ja siitä oli selvästi apua. Työstän yleensä luovuutta vaativia tehtäviä hyvin pitkälle alitajunnassani, ennen kuin mitään konkreettista alkaa ilmaantua paperille. Tätä työtä tehdessäni yhdeksi lopputuloksen kannalta merkittävimmistä asioista muodostuikin ajan antaminen itselle ja ajatuksille.

KUVAT 14 - 16. Luontoaiheisia viivaluonnoksia. Sini Rokka 2016.

Iltasatuteema oli kutkutellut mieltäni jo melko varhaisessa vaiheessa, kun kävin ensimmäisiä kertoja läpi teemojen listausta. Rakkauteni satuihin ja lukemiseen juontaa juurensa melko varhaiseen lapsuuteen, jossa äitini lukemat iltasadut olivat jokaisen illan kohokohta. Ikisuosikkeina sieltä saakka ovat säilyneet Astrid Lindgrenin Peppi Pitkätossut ja Eemelit, Gösta Knutssonin Pekka Töpöhännät ja Elina Karjalaisen Uppo-Nallet. Iltasadut olivat myös merkittävä osasy siihen, että opettelini omin päin neljän vanhana joululahjaksi saamani aapisen avulla lukemaan – en malttanut odottaa seuraavaan iltaan, että saisin tietää kuinka tarinat jatkuivat. Lukemaan oppimisen myötä minulle aukesivat aivan uudet rajattomat maailmat, joiden uskon suuresti vaikuttaneet luovuuteni kehittymiseen.

4.2.1 Satumaailma

Inspiraatio satuteemaan heräsi eräänä aamuna, kun vielä sängyssä vetkutellessani katselin makuuhuoneen seinälle ripustamiani postikortteja. Silmäni kiinnittyivät aivan uudella tavalla erääseen piirrettyyn, melko simppeleihin graafiseen korttiin, jonka kuva-aiheena on kaksi neniään vastakkain hierovaa nallea (kuva 17). Mieleeni palasivat ne lukuisat karhuaiheiset sadut, jotka muistan omasta lapsuudestani. Lähtiessäni työstämään satukarhu -aihetta en kuitenkaan halunnut lähteä varsinaisesti mihinkään teddykarhusuuntaan, vaan säilyttää oman leikkisän realistis-sävytteisen tyylini. Karhun seuraksi löytyi luontevasti satukirjaan uppoutunut pikkutyttö. Tunnelmassa lähdin tavoittelemaan tietynlaista unenomaista pehmeyttä ja utuisuutta herättämään katsojassaan pohdintaa siitä, onko tyttö satumaassaan yksin eikä huomaa vieressään istuvaa karhua, vai onko karhu osa tytön satumaailmaa.

KUVA 17. Nallet. Inspiraationa toiminut postikortti. Alkuperäiskuivutus Matti Pikkujämsä 2010. Julkaisu Kehvola.

Teemaan asettunut idea mahdollisti vapaan ja rennon työskentelyn myös teknisen toteutuksen osalta. Aloitin työstämisen kokoamalla kuvamateriaalia tunnelmatauluun. Inspiraatiokuvien hakuun käytin Pinterestiä. Aluksi lähdin etsimään inspiraatiota karhu- ja lapsihahmoille. Etsin oikeanlaisia asentoja ja piirrostylejä, lisäksi hain koko sommitelman ideointiin värimaailmaa, sekä esimerkkejä mahdollisista taustaelementeistä. Tämän jälkeen lähdin luonnostelevaan kuvan eri osasia käsin piirtäen. Tyttö- ja karuhahmojen lyijykynä- ja tussiluonnokset (kuvat 18 ja 19, sivu 18) syntyivät helposti, ja vaikka kumpikin hahmo on piirretty erillisinä elementteinä, mielestäni onnistuivat tyylin ja sommittelun

kannalta tekemään niistä keskenään tasapainoiset. Siirsin luonnokset sähköiseen muotoon ottamalla niistä kuvat ja siirtämällä ne tietokoneelle Adobe Illustatoriin käsiteltäviksi. Kuvien muokkauksen aloitin vektoroimalla luonnokset yksitellen erillisiksi tiedostoikseen, irrottamalla hahmot taustastaan ja siistimällä ylimääräiset irtopikselit kuvien sisältä ja ympäristöstä. Tämän jälkeen väritin hahmot väritäyttöä, sekä piirtoalustaa ja paint brush -työkalua käyttäen.

KUVAT 18 ja 19. Käsin piirretyt hahmoluonnokset. Sini Rokka 2016.

4.2.2 Kuosillisia piirteitä

Työharjoittelun aikana työskentelin melko tiiviivsti Piirre Collectiven suunnittelemien kuosien parissa, esityskuvia sekä visuaalista tuoteideointia tehdessäni. Kollektiivin tyyli ja kädenjälki elementti- ja värimaailmaoineen tulivat minulle tuolloin hyvin tutuiksi, joka toi tietynlaista varmuutta työskentelyyni erityisesti iltasatuteemaa pyöritellessäni. Piirteen töissä on esiintynyt karuhahmoja aiemminkin, mutta omalla tyylilläni toteutettuna satukarhustani ei tullut liian samanlainen, vaikka aiheeltaan istuukin kollektiivin tyyliin. Myös metsä- ja luontoteemat toistuvat usein heidän kuoseissan.

Sommittelussa halusin keskittää katsojan huomion ensin tyttöön ja vasta sitten karhuun, jonka toteutin häivyttämällä karuhahmon ääri viivoja tekemällä rajoista kerrostetut. Näin tyttö tulee esiin ensin, vaikka onkin hahmoista pienempi. Taustasta halusin tehdä varsinaista kuva-aihetta tukevan ja värimaailmaltaan melko neutraalin, mutta silti syvyyttä antavan ja mielenkiintoisen. Repaleisen, hieman sammalmätästä muistuttavan pintaelementin sain vektoroimalla ja värittämällä erään vesiväri-laveerauksen (kuvat 20 ja 21, sivu 19), jonka tein koko opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa yrittäessäni saada maalaamalla aikaiseksi erilaisia pitsipintoja hyllytettyyn ensimmäiseen teemaan.

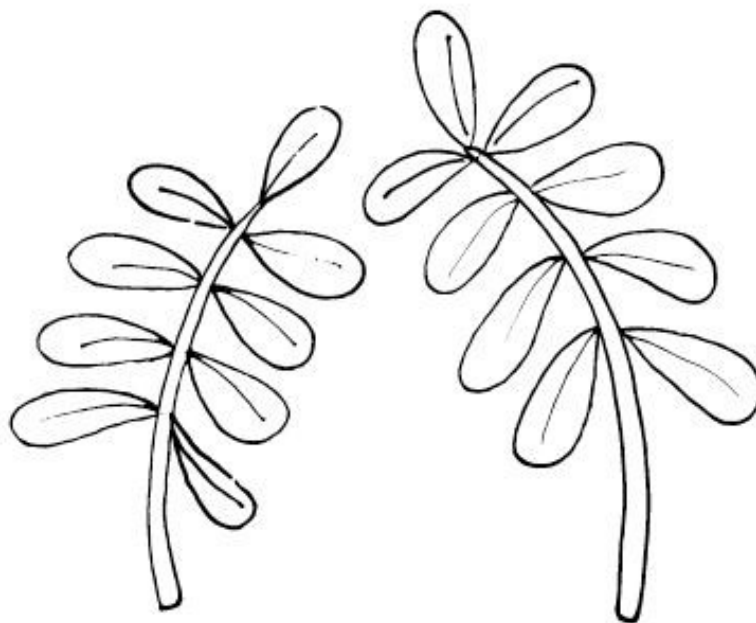
Harjoittelussa tekemiini esityskuviin riitti yksivärinen väriläiskä taustaksi nostamaan kuvassa esiteltyä kuosia paremmin näkyviin, mutta tunnelmakuvaan täytyi saada tarinaa tukeva kertova tausta. Palasin selailemaan luonnoslehtiötäni ja tutkimaan niitä luonotaiheisia pikku hahmotelmia joilla herättelin

luovuuttani ennen iltasatuteeman avautumista. Luonnoslehtiön ensimmäisille sivuille olin tehnyt hasuja erikokoisia viivapiirroksia (kuva 14, sivu 16). Vektoroituani ne Illustratorilla, huomasin niissä olevan leikkisää kuosimaisuutta jota hyödynsin värittämällä ja käsittelemällä elementtejä eri tavalla ja sommittelemalla ne osaksi pehmeään vihertävää taustaa. Tummempaan vihreä alue hahmojen alla näytti sekin sellaisenaan melko valjulta, joten piirsin luonnoksen puolukanvarvusta (kuva 22), jota toistamalla ja kääntelemällä sain aikaan sammalmätästä muistuttavan pinnan.

KUVA 20. Vesiväri-laveeraus. Sini Rokka 2016.

KUVA 21. Vesiväri-laveeraus vektoroituna. Sini Rokka 2016.

KUVA 22. Vektoroituja luonnoksia puolukanvarvusta. Sini Rokka 2016.

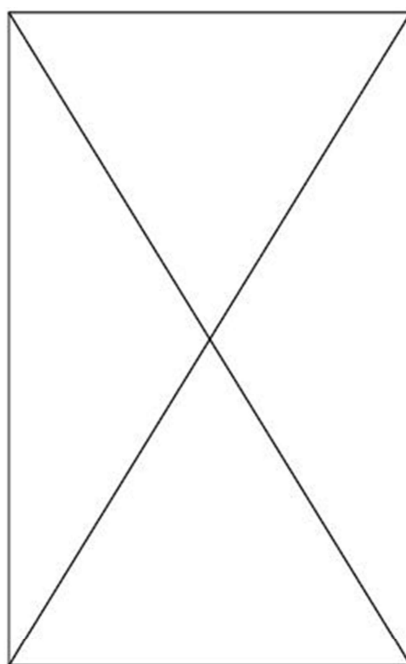
KUVA 23. Satumaailma. Valmis tunnelmakuva. Sini Rokka 2016.

4.2.3 Teemasta kuvaksi

Loppujen lopuksi satumaailmateeman muotoileminen esittäväksi kuvaksi (kuva 23, sivu 20) sujui melko vaivattomasti ja lopputulokseen olen hyvin tyytyväinen. Onnistuin mielestäni tuomaan esiin tavoittelemani hieman utuisen ja jopa uneliaan tunnelman simpeleillä elementeillä ja harkitulla värimaailmalla. Hahmot ovat ilmeikkäät ja taustan viitteellinen metsä istuu kokonaisuuteen kuin nenä päähän. Yksityiskohtia on runsaasti, mutta riittävän ilmavasti jotta kokonaisilme pysyy rauhallisena ja tasapainoisena. Oli hauskaa huomata jo tämän ensimmäisen valmiin kuvan kohdalla, kuinka tavallaan kirjoitin kuvan tarinaa näkyväksi juuri noilla pienillä yksityiskohdilla ja nyansseilla, vaikka taustalla ei ollutkaan valmiita kirjoitettua tarinaa. Havaitsin myös työn edetessä kehittäväni omaa erilaisia piirrostekniikoita yhdistelevää tyyliäni aivan uudelle tasolle, juuri noiden harkitumpien taustaelementtien kautta. Lisäksi löydettyäni sopivan rentouden omaan tekemiseeni, onnistuin tekemään kuvasta paitsi tunnistettavasti oman tyyliäni, myös hyvin Piirre Collectiven näköisen.

4.3 Urban System

Siinä missä satumaailmateema antautui työstettäväksi suhteellisen kivuttomasti, oli seuraavan teeman aukeaminen työn ja tuskan takana. Syystä tai toisesta aloin jälleen tiedostamaan liian hyvin käytettävissä olevan ajan vähenemisen. Olin jossakin vaiheessa satumaailmaa työstäessäni saanut idean valmiiksi hyvin kuosimaisesta kuvasta, joka olisi täynnä mustia kissoja. Kissateemaa varten tein runsaasti erilaisia luonnoksia ja kokeiluja (kuva 24). Vaikka päässäni oli selkeä kuva siitä, mitä tavoittelin, liiallinen yrittäminen ja prässääminen ajoivat työskentelyni jälleen siihen pisteeseen, että oli pakko pysähtyä ja ottaa askel taaksepäin. Luupiksi muodostunut ajatuskierre oli pakko katkaista ja todeta idea toimimattomaksi tässä yhteydessä, ja ruveta tekemään jotain aivan muuta.

KUVA 24. Sommitteluyritys kissateemaa varten. Sini Rokka 2016.

4.3.1 Keittiössä

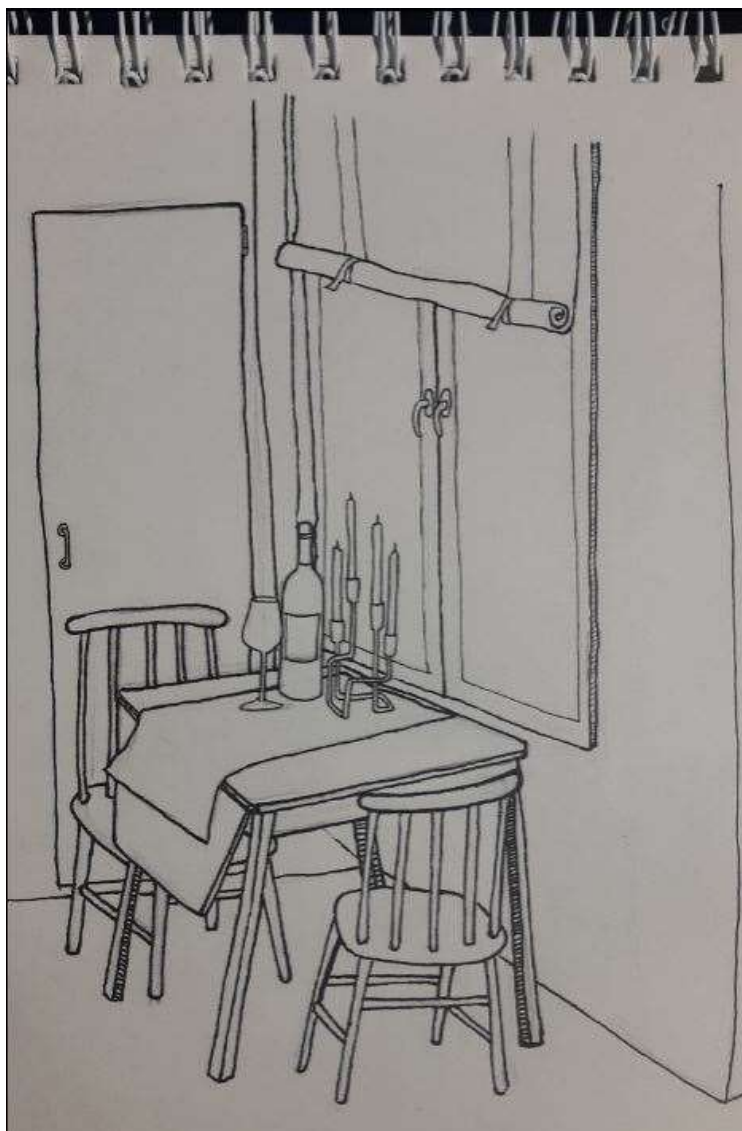
Lähdin lähestymään uuden inspiraation etsintää palaamalla jälleen aivan sinne oman työskentelyni perusteisiin, eli kynään ja paperiin. Selaillessani Pinterestiä edellisen teeman puitteissa, olin napanut talteen muutaman tunnelmallisen asuntoa ja asumista kuvaavan piirroksen (kuvat 25 ja 26). Ajatuksia nollatakseni aloin muuten vain piirtelemään luonnoslehtiöni kotini työpisteeltä avautuvaa näkymää pieneen keittiöömme (kuva 27, sivu 23). Piirroksen sommittelu oli mielestäni valmiiksi mukavan tasapainoinen ja tunnelmallinen, joten päätin jatkaa kuvan työstämistä koneella valmiiksi esityskuvaksi. Keittiöteeman tunnelmakuvasta tulikin lopulta ainoa, jossa yksityiskohtainen tausta on pääosassa eikä irrallisia elementtejä juuri ole.

Olen huomannut että lähes jokaisessa asunnossa jossa olen asunut, keittiöstä on muodostunut se kaikkein kodikkain soppa, olipa se kuinka pieni ja ahdas tahansa. Ja vaikken varsinaisesti mikään ruuanlaittohirmu olekaan, olen aina pitänyt keittiötä kodin sydämenä, josta huokuu arkielämän lämpöinen hehku. Oma koti on minulle tavallaan pyhä paikka ja juuri tunnelma on se mikä tekee asunnosta kodin. Olen tähänastisen elämäni aikana muuttanut yli kymmenen kertaa ja kulloinenkin asuminen on muistoissani muodostunut tavallaan sen hetkisen elämän symboliksi. Erityisesti kolme asuntoa, mukaan lukien nykyinen kotini, ovat olleet minulle hyvin tärkeitä oman elämäntilanteen takia. Niistä on muotutunut eräänlaisia turvasatamia, sanan jokaisessa eri merkityksessä. Tähän tunnelmakuvaan halusin tiivistää ne tunteet ja ajatukset, joita itselläni liittyy juuri noihin kolmeen kotiin.

KUVA 25. Inspiraatiokuva keittiöteemaan. Kuvitus Iker Ayestaran 2010.

KUVA 26. Inspiraatiokuva keittiöteemaan. Piirros Emmi Riikka Vartiainen 2014.

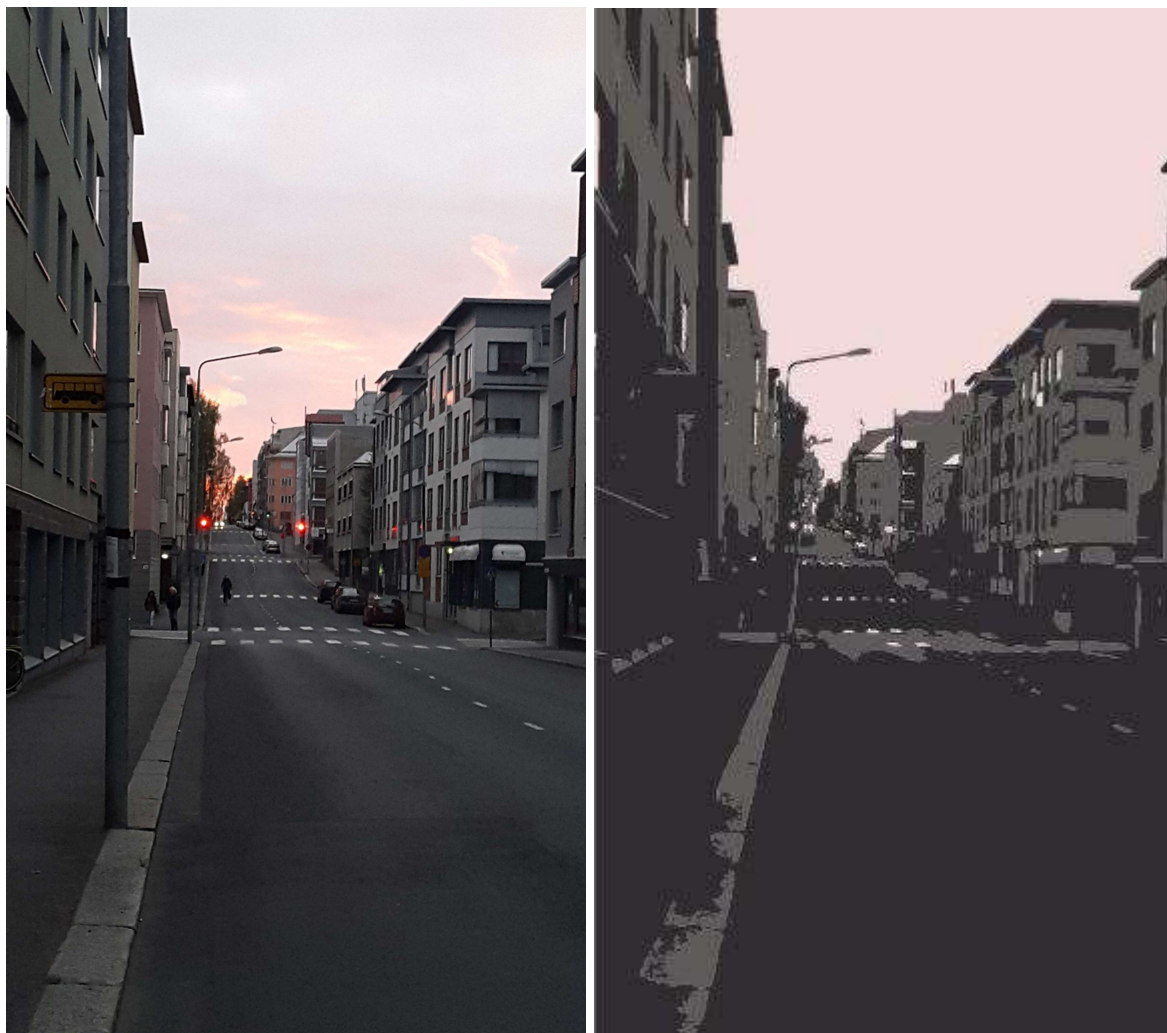
KUVA 27. Luonnoskuva oman kodin keittiöstä. Sini Rokka 2016.

4.3.2 Kaupunkiasumista

Keittiökuvan alkuperäinen luonnos oli jo valmiiksi melko yksityiskohtainen aina pöydällä olevasta asetelmasta lähtien, joten ainoastaan naishahmon sijoittaminen kuvaan oli pieni sommitelmallinen ongelma. Aluksi yritin saada asukasta jotenkin sijoitettua pöydän äärelle katsomaan ulos ikkunasta, mutta koska pääosaa kuvassa esittää hahmon sijaan miljöö, nainen teekuppeineen päätyi puoliksi olohuoneen puolelle. Välillä pohdin ihmishahmon poistamista kuvasta kokonaan, sillä aluksi tuntui hassulta että nainen istuu lattialla tuolin vieressä eikä suinkaan tuolilla, vaikka se olisi arkirealismiin istutettuna paljon loogisempaa. Värimaailman hioutuminen hennon vaaleista sävyistä räväkän retro-keittiön kautta lopulliseen, tummaan murrettuun palettiin, palautti samalla asukashahmon merkityksellisuuden jännitteen luojana kuvakokonaisuudessa. Keitto ympäristönä on kuvan keskiössä, mutta katseen kiinnittää kuitenkin ensimmäisenä ikkunasta avautuva kaupunkisiluetti. Lattialla istuva nai-

nen tuo paitsi tasapainoa sommitelmaan, luo myös yhdessä värimaailman kanssa visuaaliseen tarinaan jännitteen, suhteessa ikkunasta näkyvään maisemaan.

Ikkunassa näkyvä maisema on kolmiväriseksi vektoroitu versio itse ottamastani valokuvasta nykyiseltä kotikadultaani (kuvat 28 ja 29). Olin aiemmin syksyllä ottanut kyseisen kuvan iltalenkiltä pala-
tessani. Kuvan oli tarkoitus päätyä aivan ensimmäisen ideani toteutukseen, maisemaksi ikkunaan johon hengitetään pitsiä. Tuolloin ongelmaksi muotoutui se, että hakemaani jännitettä ei lukuisista sommitteluyrityksistä huolimatta kuvaan syntynyt. Ikkunassa näkyvä maisema oli hallitseva mutta täysin merkityksetön suhteessa sitä katsovaan ihmishahmoon.

KUVAT 28 ja 29. Katunäkymä valokuvaoriginaalina ja kolmiväriseksi vektoroituna. Sini Rokka 2016.

Keittiön tapettiin suunnittelin ja toteutin kuosin alusta lähtien itse, aiemmassa vaiheessa tekemästäni neulepintaluonnoksesta (kuva 30). Siinä vaiheessa kun kuvan lopullinen värimaailma alkoi vähitellen hahmottua, tuntui selvältä, ettei seinistä voinut tehdä täysin yksivärisiä syvyysvaikutelman hämärtymisen takia. Lisäksi yksiväriset seinät olisivat loiventaneet myös kuvakokonaisuuteen tiiviiksi piirtynyttä jännitettä. Neulepinta oli nopeista luonnoksistani ainoa, jonka näin soveltuvan kuosiksi sellaisenaan jo piirtämisvaiheessa, kuvion helpon toistettavuuden ansiosta. Kuosiraportin toteutin Illustratorilla kopiaimalla ja toistamalla kuviota. Kuvio on alun perin mustavalkoinen, mutta lopulliseen kuvaan lisäsin kuosiin läpinäkyvyyttä, jottei se erottuisi seinästä liian hallitsevana. Lopputuloksesta tuli mielestäni sopivan rauhallinen, kokonaisuuden kruunaava yksityiskohta.

KUVA 30. Vektoroitu neulepintaluonnos. Sini Rokka 2016.

KUVA 31. Keittiössä. Valmis tunnelmakuva. Sini Rokka 2016.

4.3.3 Tunnelman kuvittaja

Keittiössä–tunnelmakuvan (kuva 31, sivu 16) kohdalla lopputulos on mielestäni kaikkein eniten minun näköiseni. Kuvan lähtökohta ja tarina olivat melko henkilökohtaiset, joka mielestäni näkyy kuvassa onnistuneesti juuri tunnelman jännitteisyydessä. Valmista kuvaa katsoessani kuitenkin omaan silmääni paistaa turhan selvästi, että idea oli alitajuntani hätävarjelureaktio juoksevaa aikaa vastaan. Kuva rakentui yhden yksityiskohtaisen luonnoksen ympärille, eikä irrallisia elementtejä juuri tullut. Ajan väheneminen käynnisti stressireaktion, jonka seurauksena ajatukseni alkoivat pyörittää yhtä ja samaa luuppia, kun yritin väkisin saada puskettua projektia eteenpäin. Keittiöidean syntyessä kärsimättömyys astui mukaan kuvioihin, enkä malttanut pysähtyä tekemään useampia elementtiluonnoksia. Vaikka kuva on mielestäni sinällään hyvin onnistunut, niin asiakaslähtöisyys on valitettavasti jäänyt siinä taka-alalle. Luulen että kuvan rakentaminen samaan tapaan useista irrallisista elementeistä, kuten satumaailma-teemassa, olisi avartanut näkökulmaani kokonaisuudesta. Useammat liikuteltavat elementit olisivat antaneet enemmän mahdollisuuksia sommitteluun ja jättänyt myös tilaa asiakaslähtöisemmälle lähestymistavalle.

4.4 Lumberjack

Kolmannen ja viimeisen kuvan kohdalla olin selvästi kaikkein vapautunein, sillä kaksi kolmasosaa työn visuaalisesta osuudesta oli jo valmiina. Tämä uudenlainen rentous näkyi kokonaisvaltaisena tekemisen helppoutena. Kuvan talvinen hirviteema syntyi ajatuksen tasolla jo ennen edellisen kuvan valmistumista, ja siinä vaiheessa kun lähdin työstämään sitä eteenpäin, useat kuvan elementit olivat jo hioutuneet päässäni lähes valmiiksi. Kuvan innoitus on peräisin eräästä hyvin hatarasta lapsuuden muistosta. Tuossa muistossa olen alle kouluikäisenä lapsena hiihtämässä järven jäällä ja näen havuilla merkittyyn avantoon pudonneen hirven. Hirvestä ei näy muuta kuin sarvet ja hieman päätä, avanto on muuten jäänyt umpeen. Tuon muiston todellisuudesta en ole aivan täysin varma, sillä näin pitkän ajan jälkeen se tuntuu väkisinkin kuin unelta, mutta muistan sen herättäneen ihmetyksen lisäksi voimakkaita tarinallisia ajatuksia jo tuolloin.

4.4.1 Hirvimies

Muisto avantoon pudonneesta hirvestä pulpahti mieleeni jonkun ajatusketjun seurauksena suihkussa ollessani. Päässäni alkoi pyöriä sanaleikki siitä, onko metsästäjä silloin enemmän kalastaja kuin metsästäjä, jos saakin avannosta saaliikseen kalan sijaan hirven. Tuo ajatus tuntui niin absurdilla tavalla huvittavalta, etten yksinkertaisesti voinut olla käyttämättä sitä. Kuva-aiheena hirvi on vilahdellut Piirre Collectiven töissä aiemminkin, yhdistyneenä vehreään metsäiseen ympäristöön ja lempeän leppoisaan tunnelmaan. Itse sen sijaan liitän omaan muistooni hyvin voimakkaasti talven ja pakkasen, sekä vaaleanpunaiseksi värjäytyneen taivaan, sen jännittyneen tunnelman, sekä ilmassa leijuvan kysymysmerkin, miten ja miksi.

Teeman työstäminen kuvaksi tuntui alusta saakka melko vaivattomalta, sillä mielessäni oli hyvin selkeänä hahmotelma valmiista kokonaisuudesta. Aloitin työskentelyn etsimällä Pinterestistä kuvia hirvi- sekä ihmishahmoista (kuvat 32 ja 33) eri asennoissa ja sommitelmissa. Piirsin käsin luonnokset hahmoista, jonka jälkeen siirsin ne sähköiseen muotoon, vektoroin ja siistin, sekä skaalasin sommitelullisesti silmää miellyttävään keskinäiseen kokosuhteeseen. Alkuperäinen ajatukseni oli pyrkiä hahmojen kesken mahdollisimman luonnollisiin mittasuhteisiin, mutta lopputuloksen harmonian ja tasapainon kannalta se ei olisi toiminut.

KUVAT 32 ja 33. Käsin piirretyt hahmoluonnokset. Sini Rokka 2016.

4.4.2 Miljööön rakennuspalikat

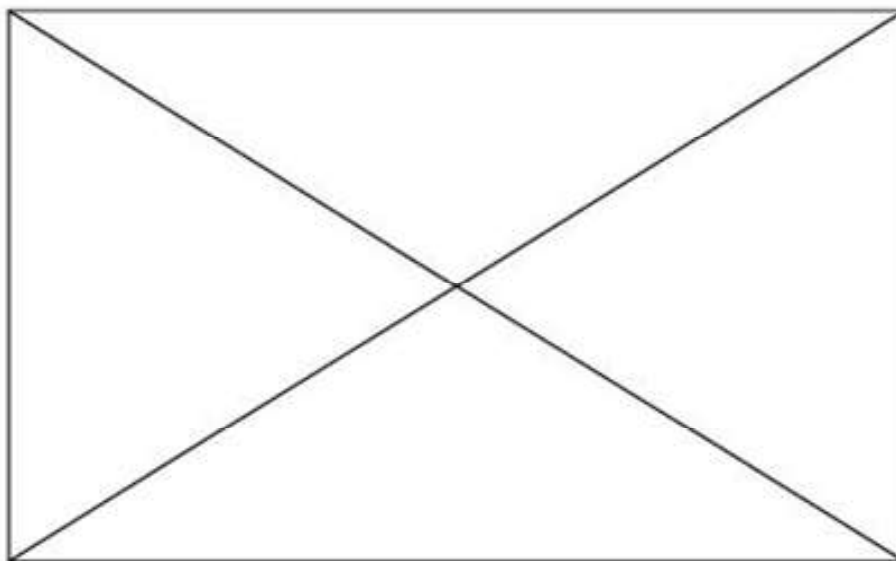
Keittiöteemaa työstäessäni tajusin kompastuneeni tavallaan liian helppoon ratkaisuun, kun päätin toteuttaa lopullisen tunnelmakuvan suoraan ensimmäisestä luonnoksesta. Luonnoksen yksityiskohtaisuus aiheutti kuitenkin myöhemmissä vaiheissa paljon päänvaivaa, rajoittaessaan kuvan muiden elementtien sijoittelua sommitelmaan. Välttyäkseni toistamasta samaa virhettä hirvimiesteeman kanssa, piirsin esityskuvan jokaisen elementin ja yksityiskohdan erikseen.

Vaikka tarina ja hahmot olivatkin alusta saakka selkeinä mielessäni, miljööön luominen niiden ympärille tuntui aluksi hieman haastavalta. Eniten askarrutti se, että tarina sijoittui talviseen maisemaan. Halusin tehdä taustasta samaan tapaan hieman viitteellisen kuin satumaailma-teeman esityskuvassa,

mutta kysymykseksi nousi, kuinka luoda mielikuva talvisesta maisemasta käyttämättä pelkkää valkoista. Maiseman muodot alkoivat hahmottua erään Pinterestistä löytämäni mustavalkoisen piirroskuvan avulla (kuva 34). Kuvan miljöö rakentuu hyvin yksinkertaisista elementeistä, mutta niiden sisään piirretyistä yksityiskohdista syntyy jännitteellinen tunnelma ja samankaltaista tyyliä lähdin itsekin tavoittelemaan. Huurteisen maa-alueen hahmojen alle tein jäljittelemällä astronauttikuvan joen uoman muotoja. Kun kopioin ja käänsin peilikuvaksi näin syntyneen epämääräisen muotoisen kaistaleen, niiden väliin muodostui puroa tai lammikkoa muistuttava alue. Myös lehdettömät puunrangat saivat inspiraationsa astronauttikuvasta (kuva 35). Taivaankappaleisiin, sekä jäätyneen veden pinnan täyttöön käytin toistaen samaa vektoroitua vesiväri-laveerausta (kuva 21), jota olin käyttänyt aiemmin eri muodoissaan myös kahdessa ensimmäisessä kuvassa. Sen repaleiset reunat tuovat hauskesti mieleen ikkunan pintaan jäätyneen huurteen ja lisää näin mielikuvaa pakkasesta. Taustan laihat puunrungot näyttivät sellaisenaan hieman irrallisilta, joten piirsin hyvin nopean ja karkean, hieman sarjakuvamaisen pilviluonnoksen (kuva 35, sivu 30), jota toistamalla ja skaalaamalla erikoisiksi sain aikaan viitteellisen lumikinoksen. Valmista kinosta hyödynsin myös avannon reunojen jääsohjon muovaamiseen.

KUVA 34. Inspiraatiokuva. Tekijä tuntematon.

KUVA 35. Vektoroituja elementtiluonnoksia. Sini Rokka 2016.

Elementtien löydettyä paikkansa ja miljööön alettua näyttää tasapainoiselta, oli värittämisen vuoro. Taustan rakennusvaiheessa olin tehnyt jokaiseen lisättävään elementtiin jonkinlaisen väritäytön autamaan syvyysvaikutelman hahmottamisessa, mutta alkuperäiset eri valkoisen sävyt olivat liian haidakat ja näin ollen hahmojen taustan välinen vuorovaikutus jäi olemattomiin. Muutamien kokeilujen kautta löysin lopulta oikeat sinisen ja harmaan sävyt, joiden kylmyys antaa mielikuvan paitsi lumesta ja jäästä, myös valon asteittaisesta lisääntymisestä pimeyden väistyessä aamun tieltä. Taivaaseen olin onnistunut valitsemaan heti aluksi oikean vaaleanpunaisen sävyn, jonka jätin näkyviin taivaan-kappaleiden yläosaan. Lisäsin kuitenkin vaikutelmaa päivän valkenemisesta tekemällä taivaaseen pehmeän liukuvärjäyksen.

4.4.3 Kuvaan kirjoitettu

Tähän viimeisimpänä valmistuneeseen tunnelmakuvaan (kuva 36, sivu 31) olen ehkä kaikkein tyytyväisin. Kuvan taustalla on vahva tarina, jonka onnistuin mielestäni tuomaan selkeästi esiin ja ainakin toistaiseksi kaikki kuvan nähneet ovat tavoittaneet kuvan idean ja tunnelman. Kuva muotoutui hyvin kuosimaiseksi jokaisen erikseen piirretyn elementin, sekä niiden toistamisen myötä ja voisinkin hyvin kuvitella Piirre Collectiven hyödyntävän kuvan osasia, sekä värimaailmaa omassa suunnittelutyössään. Olen myös erittäin tyytyväinen siihen, että lopullisessa toteutuksessa en sortunut käyttämään irrallisia täyte-elementtejä, vaan onnistuin pysymään viitteellisesti esittävässä kuvan osissa.

KUVA 36. Hirvimies. Valmis tunnelmakuva. Sini Rokka 2016.

Valmiista kuvasta välittyy aivan erilainen tekemisen rentous kuin esimerkiksi keittiöteeman tunnelmakuvasta. Mielestäni onnistuin myös löytämään toteutukseen omalle tyylilleni hyvin tyypillisen humoristisen otteen. Olen usein aiemmissakin töissäni hyödyntänyt fingerporimaista sanaleikkihumoria, jonka olen kirjoittanut melko vakavahenkistenkin aiheiden rivien väliin. Tämän tyylistä humoristista näkökulmaa tavoittelin jo aiemmin opinnäytetyöprosessin aikana, pyöritellessäni mielessäni kisaatemaa, mutta taustatarinan lähtökohtainen synkkyys hukutti siitä kaiken huvittavuuden. Osittain juuri tämä huumorielementin lisääminen kuvan sisään aiheutti minulle tietynlaista epävarmuutta ja jännitystä siitä, kuinka lopputulos otetaan vastaan. Epävarmuus osoittautui kuitenkin turhaksi, sillä Hirvimies oli toteuttamistani tunnelmakuvista Piirre Collectiven suunnittelijoiden suosikki.

4.5 Palaute

Saatuani työt valmiiksi lähetin ne sähköisessä muodossa Piirre Collectiven suunnittelijoiden nähtäväksi. Kävimme palautekeskustelun Piirre Collectiven suunnittelijoiden, Mirva Jäntin, Venla Malkin ja Jenni Kääriäisen kanssa (2016-10-11. Kuopio. Piirre Collectiven työhuone). Palautekeskustelun aikana kävimme hieman läpi suunnitteluprosessiani, tuottamaani materiaalia sekä tunnelmakuvien taustoja, jonka jälkeen suunnittelijat antoivat omat kommenttinsa. Kokonaisuutena palaute oli erittäin positiivista. Olin onnistunut tavoittamaan kuvillani paitsi Piirre Collectiven väri- ja kuviomaailman, myös piirrosjäljen. Useita eri tekniikoita yhdistelevä tyylini on tunnistettavasti saman ihmisen käsialaa, mutta luo katsojalle mielikuvan kollektiivisesta toteutuksesta. Työskentelyn ja ajattelun kehittyminen prosessin aikana näkyy erityisesti Satumaailma- ja Hirvimies-teemojen välillä, joista jälkimmäinen herätti heti selkeästi eniten uutta inspiraatiota suunnittelijoille. Valmiita kuvia kaavailtiin käytettäväksi joko sellaisenaan, tai osittain muokattuna ainakin Heimtextil 17 – messumateriaaleissa, sekä mahdollisesti malliston ennakkomarkkinoinnissa sosiaalisessa mediassa. Lopullisten tunnelmakuvien lisäksi luovutin Piirre Collectiven käyttöön kaikki prosessin aikana tekemäni elementtiluonnokset, sekä oman suunnittelutyöni pohjaksi tekemäni tunnelmataulut. Kaikki materiaali tallennetaan kollektiivin yhteiskäytössä olevaan elementtipankkiin, jota suunnittelijat hyödyntävät oman suunnitteluprosessinsa tausta-aineistona.

5 PÄÄTÄNTÄ

Opinnäytetyön ensisijaisena tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa tarinallisista lähtökohdista visuaalista tausta-aineistoa kuosisuunnittelun tueksi, kolmen tunnelmakuvan muodossa. Tunnelmakuvien tarkoituksena oli toimia sekä inspiraationlähteenä Piirre Collectivelle kuosimalliston suunnittelussa, että malliston markkinoinnissa niin Heimtextil 17 - messuilla, kuin sosiaalisessa mediassa. Sain työn toteuttamiseen hyvin vapaat kädet. Mielestäni työn visuaaliselle osuudelle asettamani tavoitteet täyttyivät suunnitellulla tavalla. Työn tilaaja oli tyytyväinen työn jälkeen ja näki heti valmiiden tunnelmakuvien potentiaalin niin markkinointitarkoituksissa, kuin inspiraationlähteenä. Opinnäytetyöprosessin aikana meillä oli Piirteen suunnittelijoiden kanssa jo alustavasti puhetta yhteistyön jatkumisesta uusissa projekteissa seuraavien opintojeni merkeissä.

Henkilökohtaiseksi tavoitteekseni asetin oman tarinankerronnallisen taipumukseni tietoisin hyödyntämisen, sekä kehittämisen osana luovaa prosessia. Lisäksi tarkoitukseni oli tutustua päiväkirjamaisen dokumentoinnin avulla omaan työskentelyyni ja vahvistaa näin myös suunnittelija-identiteettiäni. Työtä aloittaessani minulla oli mielestäni melko selkeä kuva omista työskentelytavoistani, mutta jouduin prosessin edetessä useaan otteeseen toteamaan itseluottamuksen horjuvan. Aiemmin olen hyvin pitkälti prosessoinut asioita vain päässäni ja tarttunut kynään vasta toteuttaakseni valmiiksi hioutuneen työn. Viimeistään työstäessäni Keittiössä-tunnelmakuvaa minun oli kuitenkin nöyryyttävä sen tosiasian edessä, ettei se sittenkään ole tuottavin mahdollinen työskentelytapa. Erilaisia tekniikoita yhdistelevä piirrostyylini vaatii useita eri luonnoksia, paljon elementtejä sekä kerroksellista sommittelua toimiakseen. Huomasin myös, että niinä hetkinä kun työskentely ei luista, paras tapa herätellä uusia ideoita on tarttua perinteisesti kynään ja paperiin. Myös ajatukseni siitä, että jatkuva yksin työskentely ei ole minulle se kaikkein toimivin metodi, vahvistui. Ryhmätilanteessa on aina joku jonka kanssa sparrata ajatuksia, yksin työskennellessä ajatus jumiutuu helpommin yhteen ja samaan uraan, josta on hankalampi päästä itsekseen pois.

Kokonaisuutena olen työn lopputulokseen oikein tyytyväinen. Keittiössä-tunnelmakuva on mielestäni vähiten onnistunut toteutus yksiulotteiseksi jääneen olemuksensa takia, mutta sitä tehdessä työskentelyni kehittyi mielestäni kaikkein eniten. Kun katsoo kaikkien kolmen kuvan sisällöllistä ja toteutuksellista kehityskaarta, on helppo ymmärtää miksi juuri viimeisenä toteutettu Hirvimies-kuvasta tuli Piirteen suunnittelijoiden suosikki. Satumaailma ja Hirvimies ovat rakenteeltaan ja elementteiltään hyvin samankaltaisia kuvia, mutta vaikka ensin mainittu tavoittaakin utuisen, lähes unisen tunnelman, sen välittämä jännite jää huomattavasti seuraajaansa köykäisemmäksi. Satumaailma-kuvassa onnistuin ilmaisemaan sen, että kuvan taustalla on tarina, Hirvimies kertoo koko tarinan. Tarinan kuvittajasta kehittyi tarinankertoja.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

ANTTILA, Pirkko 2005. Ilmaisu, Teos, Tekeminen ja Tutkiva toiminta. Artefacta 16. Hamina: Akatiimi Oy.

HIRSJÄRVI, Sirkka, REMES, Pirkko ja SAJAVAARA, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

HÄRKÄPÄÄ, Maria, SYKKÖ, Sami, ARJAVIRTA, Annukka ja KEMELL-KUTVONEN, Minna 2012. Kuvioissa Marimekko. Hämeenlinna: WSOY.

JÄNTTI, Mirva 2016-24-08. Listaus Heimtextil17 –malliston teemoista [sähköpostiviesti]. Vastanottaja Sini Rokka.

JÄNTTI, Mirva, MALKKI, Venla 2016-09-20. Muotoilija amk. [haastattelu]. Kuopio: Piirre Collective

--(Suomisanakirja.fi)

Suomisanakirja.fi [verkkoaineisto].[viitattu 2016-11-02] Saatavissa:

<http://www.suomisanakirja.fi/tunnelmakuva>

Polku: Suomisanakirja. Tunnelmakuva.

TORKKI, Juhana. 2014. Tarinan valta. Keuruu: Otava Oy.

--(Wikipedia.org)

Wikipedia.org [verkkoaineisto].[viitattu 2016-11-02] Saatavissa:

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Reflektio>

Polku: Wikipedia.org. Reflektio.

KUALÄHTEET

AYESTARAN, Iker 2010. [kuvitus]. Sijainti: Shannonassociates.com: Saatavissa:

<http://www.shannonassociates.com/artist/ikerayestaran>

LOUEKARI, Maija 2008. Karkuteillä [printti]. Sijainti: Kiitos.com.au: Saatavissa:

<http://kiitos.com.au/products/marimekko-fabric-cotton-karkuteilla-170-blue>

LOUEKARI, Maija 2010. Lappuliisa [printti]. Sijainti: Alwaysmod.com: Saatavissa:

<http://www.alwaysmod.com/marimekko-fabric-lappuliisa.html>

LOUEKARI, Maija 2008. Ruutukaava [printti]. Sijainti: lizzartliving.de: Saatavissa:

<http://kiitos.com.au/products/marimekko-fabric-cotton-karkuteilla-170-blue>

PIIRRE COLLECTIVE 2015. Find the Panda [printti]. Sijainti: Piirrecollective.com: Saatavissa:

<http://www.piirrecollective.com/imavera>

PIKKUJÄMSÄ, Matti 2010. Nallet [kuvitus]. Kehvola. Sijainti: Kehvola.com: Saatavissa:

<http://www.kehvola.com/catalogue/nallet/>

VARTIAINEN, Emmi Riikka 2014. [kuvitus]. Sijainti: Emmiriikka.tumblr.com: Saatavissa:

<http://emmiriikka.tumblr.com/post/74267535858>

TUNTEMATON. [kuvitus]. Sijainti: Pinterest.com: Saatavissa:

<https://fi.pinterest.com/pin/338895940694830469/>

LIITE 1: LISTAUS KUOSIMALLISTON TEEMOISTA

Sähköpostiviesti 2016-24-08

Moi!

Tässäpä olisi listaus vielä Heimtextil17-messujen mallistokonseptin teemoista Piirre Collectiven kuosimallistossa:

Pääteema: "Suomi uusin silmin"

Alateemat:

Mood for mystic - suomalaista, mytologiaa ja kansantaruja.

Harmonic filter - Harmonisia kuoseja, sävyjä ja aiheita. Suomalainen juhannusyö. Pysähtynyt - leijuva - kevyt tunnelma.

Lumberjack - Metsäteema, vaeltelu ja telttailu, erä-äijät ja mökkimuijat, kaarnakuosi, ruutupaitakuosi, tukkeja joella, metsää, villieläimiä ja mökkielämää.

Urban system - Kaupungin äänimaailmaa - kaupungin syke, elämää kaupungissa, ihmisiä, kahvikuppeja, taloja, elämäntapa, hipsterit, hektisyys, street life

Flowery Delight - kevyet kukat, vaalea utu, niitty, kukkinut voikukka, kukkia uudella tavalla - uusin silmin

Flower Parade - tummat ja värikkäät kukat, väritykitys, voimakkaita kukkia, sateenkaarikukkia, kukkaloistoa kirkkaimillaan

Feeling Retro - Oranssi ja vihreä, selkeät värit ja selkeä linjat, murrettuja sävyjä, 50-luku, suomalainen ajaton design, Urho Kekkonen, käsityöt, neulekuviot, pitsi, ristipisto

All you need is less - simppeleä, selkeää, puhdas, minimalistinen, suomidesign, skandinaaviset kodit

Bedtime Stories - satuhahmoja, satumaailmoja aikuisille ja lapsille, muistoja lapsuusajan saduista, mielikuvitusmaailmoja, unimaailmoja, perinteinen piirrostyylä, käsin piirrettyä, Martta Wendelin

Animals Unleashed - luonnonvaraisia eläimiä, kotieläimiä, leopardin täpliä, tassunjalkia, eläintarha

Jos tuntuu, että näitä on liian monta, näistä voi valita vaikka viisi.

--

Mirva Jäntti

Piirre Collective

LIITE 2: HAASTATTELUKYSYMYKSET

Haastattelu 2016-09-20. Kuopio. Piirre Collectiven työhuone.

Kuinka tarinallisuus näkyy Piirre Collectiven kuoseissa?

Onko kuosien takana aina tarina?

Mistä tarinat syntyvät?

Ovatko tarinat kunkin suunnittelijan omia, vai käyttääkö koko kollektiivi lähtökohtana samaa tarinaa esim. mallistoa suunnitellessa?

Oletteko huomanneet eroa tarinallisen / tarinattoman kuosin myynnissä?

Näkykö tarinallisuus kuosien markkinoinnissa esim. messuilla tai sosiaalisessa mediassa?